

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 04, 2018

Nummer 4, 2018

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:234](#) 09-02-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:437](#) 06-02-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:260](#) 23-01-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:131](#) 17-01-2018

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2018:277](#) 31-01-2018

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2018:803](#) 25-01-2018

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:595](#) 24-01-2018

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2018:364](#) 19-01-2018

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2018:199](#) 18-01-2018

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2017:11477](#) 11-10-2017

RECHTSPRAAK

Toestemming echtgenote voor schenking ontbreekt. Executeur vernietigt schenking namens erfgenamen echtgenote.

Een bejaard echtpaar is in 2014 overleden. Een notaris is executeur in de nalatenschap van de vrouw, de langstlevende. Als executeur vernietigt de notaris een schenking die de man zonder toestemming van de vrouw (art. 1:88 lid 1 onder b BW) zou hebben gedaan aan X. Al tijdens leven van de vrouw heeft de notaris namens de vrouw hierover contact gehad met X en op vernietiging aangestuurd.

Volgens de rechtbank is de executeur ontvankelijk in zijn vorderingen. De executeur heeft onder meer tot taak vorderingen van de nalatenschap te innen (art. 4:144 lid 1 BW) en vertegenwoordigt de erfgenamen hierbij in en buiten rechte privaat (art. 4:145 lid 2 BW).

Volgens de rechtbank heeft de vrouw geen toestemming gegeven voor de schenking. De enkele omstandigheid dat de betaling door de man is verricht van een en/of-rekening van het echtpaar en dat de vrouw na de schenking op de hoogte kwam van de schenking, is onvoldoende om (stilzwijgende) toestemming aan te nemen.

Volgens de rechtbank was geen sprake van een gebruikelijke, niet bovenmatige gift, waarvoor geen toestemming nodig zou zijn geweest. Het gaat hier om een gift van 125.000 euro. Het echtpaar bezat weliswaar een aanzienlijk vermogen (2.6 miljoen euro) en toonde zich vaak gul (schenkingen tot 2.000 euro), maar ook in dit licht is een schenking van 125.000 bovenmatig en niet gebruikelijk.

De schenking is ofwel al tijdens leven van de vrouw door haarzelf vernietigd, ofwel na haar overlijden rechtsgeldig vernietigd door de executeur. De gezinsbeschermende strekking van artikel 1:88 lid 1 onder b BW neemt niet weg dat vernietigbaarheid mede een vermogensrechtelijk belang dient. De vernietigingsbevoegdheid van de vrouw is volgens de rechtbank overgegaan op haar erfgenamen (art. 4:182 BW). De rechtbank verwijst hiervoor naar jurisprudentie (ECLI:NL:GHSGR:2012:BY9697) en literatuur.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 31-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2018:277

Zaaknummer: 419640 HA ZA 16-536

Rechters: J.F. Beens

Wetsartikelen: 1:88 BW en 4:182 BW

RECHTSPRAAK

Verzet tegen uitdelingslijst gegrond vanwege veel onregelmatigheden bij vereffening. Belanghebbenden moeten hun vorderingen eerst bij vonnis laten vaststellen voordat nieuwe lijst opgesteld kan worden.

Erflater is overleden met achterlating van een minderjarig kind als enig erfgenaam. De moeder van het kind heeft namens het kind verzet ingediend tegen de (tweede) uitdelingslijst van de benoemde vereffenaar (art. 4:218 lid 3 BW) en verzoekt de kantonrechter te bepalen dat de vereffenaar rekening en verantwoording aflegt. Het laatste verzoek wijst de kantonrechter af, omdat artikel 4:218 lid 3 BW daarvoor geen grondslag biedt.

Wat betreft de juistheid van de uitdelingslijst overweegt de kantonrechter dat er zich veel onregelmatigheden en merkwaardigheden omtrent de nalatenschap hebben voorgedaan, waarbij de moeder van het kind soms betrokken is geweest.

Hierdoor is niet eenvoudig – zonder bewijslevering of deskundigenonderzoek – vast te stellen of de vorderingen op de uitdelingslijst gegrond zijn. Volgens de kantonrechter leent de onderhavige (verzet)procedure zich niet voor deze vaststelling en is de dagvaardingsprocedure daarvoor aangewezen. De kantonrechter wijst hierbij op artikel 4:223 lid 2 BW. Pas nadat iedere belanghebbende zijn vorderingsrecht zo heeft doen vaststellen, zal de vereffenaar een nieuwe uitdelingslijst moeten opstellen. De kantonrechter vernietigt de voorliggende uitdelingslijst.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2018:364

Zaaknummer: 5305946

Rechters: A.J.L.M. van der Wildt

Wetsartikelen: 4:218 BW en 4:223 BW

RECHTSPRAAK

Sterftewinst, artikel 13a SW 1956. Waardestijging aandelen door overlijden, ondanks eerdere overlijdensdiagnose.

Moeder blijkt in mei 2015 ongeneeslijk ziek. In juli 2015 overlijdt zij. Door haar overlijden vervalt een lijfrenteverplichting in de bv van de zoon, waarin hij een aanmerkelijk belang heeft. Volgens de inspecteur is bij de zoon sprake van een fictief erfrechtelijke verkrijging als bedoeld in artikel 13a SW 1956 (sterftewinst), ter waarde van ruim 218.000 euro. Volgens de zoon is de waarde van zijn aandelen al gestegen voor het overlijden van moeder, door de diagnose in mei 2015. Een derde koper zal vanaf toen immers met de korte levensverwachting van moeder rekening hebben gehouden. Volgens de zoon heeft het overlijden van moeder niet tot een fictieve verkrijging in de zin van artikel 13a SW 1956 geleid.

Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2017:11204) zijn de aandelen weliswaar in mei 2015 al in waarde gestegen, maar veroorzaakt artikel 13a SW 1956 toch een fictieve verkrijging ter waarde van ruim 218.000 euro. Het hof acht artikel 13a SW 1956 hier ook van toepassing, omdat er een concreet en voldoende sterk causaal verband tussen de waardestijging van de aandelen en het overlijden bestaat. Het hof verwijst hierbij naar de toelichting op artikel 13a SW 1956 in de parlementaire geschiedenis (Kamerstukken II 2001/02, 28488, 3, p. 2 en Kamerstukken II 2002/03, 28488, 5, p. 2-3). De tekst van het wetsartikel leidt niet tot een ander oordeel.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 09-02-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:234

Zaaknummer: BK-17/00832

Rechters: G.J. van Leijenhorst, E.M. Vrouwenfelder en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen: 13a SW 1956

RECHTSPRAAK

Recht op informatie legitimaris. Boedelbeschrijving volstaat niet.

Moeder overlijdt na vader in 2013. Zij heeft een van de twee kinderen (X) onterfd. X beroept zich op de legitieme portie en heeft op het kantoor van de boedelnotaris inzage gehad in een deel van de administratie. X betwist de juistheid van de door het andere kind – enig erfgenaam en executeur – aangeleverde boedelbeschrijving en verlangt inzage in meer gegevens (art. 4:78 BW).

De kantonrechter sluit aan bij de overweging van onder meer Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2013:9942): 'Uit de bewoordingen "alle daartoe strekkende inlichtingen" in artikel 4:78 lid 1 BW kan afgeleid worden dat dit begrip weliswaar zo ruim mogelijk moet worden uitgelegd, maar dat het wel beperkt is tot de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de legitieme portie. Artikel 4:65 BW bepaalt dat de legitieme portie wordt berekend over de waarde van de goederen van de nalatenschap, welke waarde wordt vermeerderd met de bij deze berekening in aanmerking te nemen giften en verminderd met de schulden vermeld in artikel 4:7 lid 1 onder a tot en met c en f BW.'

Uit een boedelbeschrijving blijken eventuele giften van erflater niet. De legitimaris heeft daarom recht op informatie (art. 4:78 BW), naast het recht op een boedelbeschrijving (art. 672 Rv). Een transactieoverzicht volstaat niet, de legitimaris heeft recht op inzage in bankafschriften.

De kantonrechter veroordeelt de erfgenaam/executeur tot inzage in stukken tot vijf jaar voor moeders overlijden.

De kosten die met de informatieplicht in redelijkheid gepaard gaan, komen voor rekening van de nalatenschap. De kantonrechter brengt de eigen proceskosten voor ieders eigen rekening.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 25-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2018:803

Zaaknummer: 4063821 BR VERZ 15-127

Rechters: W.E. Elzinga

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:65 BW, 4:78 BW en 672 Rv

RECHTSPRAAK

Wilsbekwaamheid dementerende testateur.

Erflater leed aan beginnende dementie toen hij in zijn testament een geldlegaat voor zijn ongehuwde partner A opnam (en haar een sloep schonk). Een kind van erflater twijfelt aan erflaters wilsbekwaamheid ten tijde van het testen (en de schenking).

Om de geldigheid van het testament (art. 3:34 lid 2 BW, art. 4:55 lid 3 BW) te beoordelen, speelt de complexiteit van het testament een rol en de vraag of het onverwachte makingen bevat, aldus de rechtbank in een eerder tussenvonnis (ECLI:NL:RBDHA:2016:12480). Op zichzelf achtte de rechtbank de testamentaire regelingen niet complex en in de lijn der verwachtingen. En ook al staat vast dat erflater leed aan beginnende dementie, daarmee was volgens de rechtbank niet onmiddellijk gegeven dat hij niet wilsbekwaam was bij het testen (en het schenken). Wilsbekwaamheid valt echter ook niet uit te sluiten, zeker nu erflater ernstig in de war was in de tijd rondom het testen (en het schenken). Het kind kreeg in het tussenvonnis de gelegenheid om nadere medische stukken in het geding te brengen.

In dit eindvonnis oordeelt de rechtbank dat het kind wilsbekwaamheid niet heeft kunnen aantonen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:595

Zaaknummer: C/09/503086 / HA ZA 16-37 -

Rechters: D.R. Glass, I.A.M. Kroft en J. Brandt

Wetsartikelen: 3:34 BW en 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Dwaling schenker en begiftigde omtrent verschuldigde schenkbelasting. Schenking vernietigd. Aanslag schenkbelasting ook.

Eiser heeft in 2015 de woning van zijn oudtante gekocht en in dat verband van oudtante 100.000 euro geschonken gekregen. Daarop volgde een aanslag schenkbelasting van bijna 30.000 euro, zulks tegen de verwachting van partijen in. Volgens eiser is de schenking tot stand gekomen onder invloed van dwaling (art. 6:228 BW). Eiser heeft de schenking daarop vernietigd. De schenking is bij akte van rectificatie omgezet in een lening.

Eiser en oudtante hadden een bedrag van 12.000 euro schenkbelasting verwacht. Volgens eiser had hij dit bedrag vernomen uit de mond van zijn adviseur.

In geschil is of de aanslag schenkbelasting terecht is opgelegd, gelet op de vernietiging van de schenking. Volgens de rechtbank was sprake van dwaling en is de schenking vernietigd. Bij een juiste fiscale voorstelling van zaken hadden partijen een andere route gevolgd. De rechtbank vernietigt de aanslag schenkbelasting.

Niet van belang is of de adviseur het bedrag van 12.000 euro daadwerkelijk heeft genoemd. Van belang is slechts dat eiser en oudtante van een verkeerde voorstelling van zaken zijn uitgegaan, niet hoe die verkeerde voorstelling van zaken tot stand is gekomen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-01-2018

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2018:199

Zaaknummer: AWB - 17 _ 2505

Rechters: R.A. Eskes

Wetsartikelen: 6:228 BW en 7:175 BW

RECHTSPRAAK

Erflater in wettelijke schuldsanering. Bewindvoerder doet ten onrechte uitkeringen na overlijden. Betrokken notaris had nalatenschap moeten conserveren.

Als erflater overlijdt, verkeert hij in de wettelijke schuldsanering (art. 284 Fw). Na erfslaters overlijden wendt de schuldsaneringsbewindvoerder een groot deel van de nalatenschap (onomkeerbaar) aan voor crediteuren in de schuldsanering. De bewindvoerder miskent daarbij dat de nalatenschap een afgescheiden vermogen betreft door beneficiaire aanvaarding. Ook de door de erfgenamen betrokken notaris heeft dit miskend.

Nog voordat de uitdelingslijst van de bewindvoerder verbindend werd, wist de notaris van het bestaan van de schuldsanering en dat een erfgenaam voornemens was om beneficiair te aanvaarden. Met deze wetenschap had de notaris het boedelsaldo direct moeten conserveren, totdat de keuze van zuiver of beneficiair aanvaarden onomstotelijk duidelijk was.

Door de uitkeringen door de bewindvoerder is de nalatenschap in feite verdeeld voordat deze vereffend was en is afgeweken van de rangregeling (art. 4:7 BW, art. 3:288 BW).

De kantonrechter wijst toe de namens de erfgenamen verzochte opheffing van de vereffening (4:209 BW) en brengt het griffierecht ten laste van de Staat (art. 16 Fw, art. 17 Fw).

De kantonrechter geeft de aanwijzing (art. 4:210 BW) dat een resterend banksaldo door overlegging van de onderhavige beschikking bij de bank wordt opgevraagd, zodat zo mogelijk een verklaring van erfrecht achterwege kan blijven.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 11-10-2017

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2017:11477

Zaaknummer: 6167183 BR VERZ 17-188

Rechters: P. Hoekstra

Wetsartikelen: 3:288 BW, 4:7 BW, 4:209 BW, 4:210 BW, 16 Fw, 17 Fw en 284 Fw

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Zuivere aanvaarding. Notaris had erfgenamen uitdrukkelijk moeten wijzen op risico van (opgerente) schulden van moeder uit vaders nalatenschap.

De nalatenschap van vader is in 1998 vererfd naar zijn vier kinderen en moeder. Door zijn ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) heeft moeder rentedragende schulden aan de vier kinderen gekregen. Moeder overlijdt in 2015. Zij benoemt twee van de vier kinderen tot enige erfgenamen. De andere twee kinderen kent zij geldlegaten toe ter grootte van hun legitieme portie.

De notaris stuurt de erfgenamen verklaringen van zuivere aanvaarding. In de begeleidende (standaard)brief wijst de notaris op de wijzen en gevolgen van aanvaarding en op de mededeling van de erfgenamen dat er geen grote schulden zouden zijn.

Naderhand blijkt de nalatenschap van moeder negatief door de sinds 1998 opgerente schulden van moeder. De erfgenamen klagen dat de notaris hen zonder voorbehoud heeft geadviseerd om zuiver te aanvaarden (art. 4:184 BW).

Volgens het hof had de notaris de erfgenamen in dit geval uitdrukkelijk moeten wijzen op de schulden uit de nalatenschap van vader en de mogelijke gevolgen daarvan. De notaris was bekend met het bestaan van de schulden en de oprenting sinds 1998. Daarnaast hadden de andere twee kinderen recht op geldlegaten. Het was daarmee bijzonder onzeker of de nalatenschap van moeder positief was. De notaris had een eigen verantwoordelijkheid om de erfgenamen hierover zorgvuldig voor te lichten.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 06-02-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:437

Zaaknummer: 200.209.247/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, J.W.M. Tromp en J.W. van Zaane

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 4:184 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Afwikkeling nalatenschap. Notaris had alert moeten zijn op herrekening huurtoeslag erflater.

De erfgenamen hebben een notaris verzocht de nalatenschap van erflater af te wikkelen, in het bijzonder om bij de belastingdienst aangifte te doen van een bedrag in contanten (41.000 euro) dat in een bankkluis is aangetroffen. De belastingdienst heeft aangegeven dat dit bedrag in erflaters slotaangifte (inkomstenbelasting) in box 3 meetelt. Na afwikkeling van de nalatenschap ontvangen de erfgenamen een herrekening van de belastingdienst wegens door erflater te veel ontvangen huurtoeslag in het jaar van overlijden.

Volgens het hof had het de notaris op grond van de ontvangen administratie van erflater duidelijk moeten zijn dat erflater huurtoeslag ontving en dat de slotaangifte inkomstenbelasting mogelijk zou leiden tot herrekening van huurtoeslag. De notaris had de erfgenamen hierover moeten informeren.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 23-01-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:260

Zaaknummer: 200.219.099/01

Rechters: F.P.J.M. Haas, J.H. Lieber en B.J.M. Gehlen

RECHTSPRAAK

Opheffing vereffening nalatenschap teruggedraaid. Opheffingsverzoek vergt medewerking van alle vereffenaars.

De nalatenschap van vader is beneficiair aanvaard door (stief)moeder X en de kinderen Y en Z. De nalatenschap moet wettelijk vereffend worden. X heeft om opheffing van de vereffening verzocht (art. 4:209 BW) en dit verzoek is toegewezen.

Het hof vernietigt de opheffingsbeschikking, omdat het verzoek om opheffing onbevoegd is gedaan door X. Het verzoek had afkomstig moeten zijn van alle vereffenaars (X, Y en Z, art. 4:195 BW, art. 4:198 BW) of in ieder geval met instemming van Y en Z (die niet zijn opgeroepen). Dit geldt temeer nu Y en Z de door X toegepaste verrekening (van haar schuld aan erflater met haar vordering op hem) betwisten en de boedelbeschrijving door X (art. 4:211 lid 2 BW) niet zou kloppen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 17-01-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:131

Zaaknummer: 200.216.308/01

Rechters: A.H.N. Stollenwerck, J. Obbink-Reijngoud en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen: 4:195 BW, 4:198 BW, 4:209 BW en 4:211 BW